

BASEL II - PILAR 3

31.12.2012

**ETNEDAL
SPAREBANK**

I INNHOLDSFORTEGNELSE

I INNHOLDSFORTEGNELSE.....	1
II FIGURFORTEGNELSE.....	2
1. BASEL II – NYE KAPITALDEKNINGSREGLER.....	3
2. ANSVARLIG KAPITAL OG KAPITALKRAV.....	5
2.1 ANSVARLIG KAPITAL.....	5
2.2 BEREGNINGSGRUNNLAG OG KAPITALDEKNING.....	5
2.3 KAPITALKRAV.....	6
3. STYRING OG KONTROLL AV RISIKO.....	7
3.1 INNLEDNING.....	7
3.2 ORGANISERING OG ANSVAR.....	8
3.3 RISIKOTYPER.....	9
4. RISIKOOMRÅDER.....	10
4.1 KREDITTRISIKO.....	10
4.1.1 Definisjon.....	10
4.1.2 Styring og kontroll.....	10
4.1.3 Kreditteksponering.....	10
4.1.3.1 Engasjement fordelt på risikoklasser.....	10
4.1.3.2 Engasjement fordelt på geografiske områder.....	11
4.1.3.3 Engasjement fordelt på kundegrupper og bransjer.....	12
4.1.3.4 Engasjement fordelt på løpetid.....	12
4.1.3.5 Nedskrivninger på utlån.....	12
4.2 LIKVIDITETSRISIKO OG ANDRE FINANSIELLE RISIKOER.....	15
4.2.1 Definisjon.....	15
4.2.2 Styring og kontroll.....	15
4.2.3 Bankens likviditet.....	15
4.2.4 Andre finansielle risikoer.....	16
4.3 MARKEDSRISIKO.....	17
4.3.1 Definisjon.....	17
4.3.2 Styring og kontroll.....	17
4.4 OPERASJONELL RISIKO.....	18
4.4.1 Definisjon.....	18
4.4.2 Styring og kontroll.....	18
4.5 FORRETNINGS-, OMDØMME- OG STRATEGISK RISIKO.....	18
4.5.1 Definisjon.....	18
4.5.2 Styring og kontroll.....	18

II FIGURFORTEGNELSE

Figur 1: Beregningsmetodene ansvarlig kapital	...3
Figur 2: Ansvarlig Kapital	...5
Figur 3: Beregningsgrunnlag og Kapitaldekning	...5
Figur 4: Utviklingen av kapitaldekning	...6
Figur 5: Kapitalkrav og Beregningsgrunnlag	...6
Figur 6: Resultatregnskap 2009-2011	...7
Figur 7: Balanse 2009-2011	...8
Figur 8: Risikoklassifisering	...11
Figur 9: Geografiske områder	...11
Figur 10: Kundegrupper	...12
Figur 11: Løpetider	...12
Figur 12: Nedskrivninger etter risikoklasser	...13
Figur 13: Individuelle nedskrivninger	...13
Figur 14: Gruppevise nedskrivninger	...13
Figur 15: Tapskostnader	...14
Figur 16: Misligholdt og tapsutsatte lån	...14
Figur 17: Misligholdt og tapsutsatte lån etter bransjer	...14
Figur 18: Netto likviditetseksponering	...15

1. BASEL II – NYE KAPITALDEKNINGSREGLER

Nye krav til finansinstitusjonenes beregning av kapitaldekning, Basel II, ble innført i Norge fra 01.01.2007. Det nye regelverket bygger på en ny standard for kapitaldekningsberegninger fra Bank for International Settlements (BIS). Formålet med det nye kapitaldekningsregelverket er å styrke stabiliteten i det finansielle systemet gjennom:

- mer risikosensitivt kapitalkrav
- bedre risikostyring og kontroll
- tettere tilsyn
- mer informasjon til marked

Det nye kapitaldekningsregelverket baseres på tre pilarer:

Pilar 1: Minimumskrav til ansvarlig kapital

Pilar 2: Vurderingen av samlet kapitalbehov og individuell tilsynsmessig oppfølging

Pilar 3: Institusjonenes offentliggjøring av informasjon

Dette dokumentet gir opplysning om risiko- og kapitalsituasjon i Etnedal Sparebank. Dokumentet skal dekke de spesifikke krav om offentliggjøring av finansiell informasjon (Pilar 3) som pålegges banken i nytt kapitaldekningsregelverk.

Pilar 1: Minimumskrav til ansvarlig kapital

Pilar 1 omhandler minstekrav til kapitaldekning og er en videreutvikling av det tidligere kapitaldekningsregelverket, Basel I. Det nye forslaget innebærer ingen endring i den grunnleggende konstruksjonen av kapitalkravet, som fortsatt er 8 %, men det blir noen endringer i regelverket om hva som kan regnes som ansvarlig kapital og sammensetningen av denne. De store endringene gjelder beregningen av kapitalkravet for kredittrisiko og introduksjonen av et eksplisitt kapitalkrav for operasjonell risiko. Gjeldene krav til kapitaldekning for markedsrisiko berøres i mindre grad av det nye regelverket.

Grunnet lav kompleksitet innenfor bankenes områder og forholdsmessighet for en liten bank, som Etnedal Sparebank er, bruker banken metodene vist i figuren nedenfor:

Figur 1: Beregningsmetodene ansvarlig kapital

Risikotype	Kredittrisiko	Markedsrisiko	Operasjonell risiko
Valgt metode	Standardmetode	Standardmetode	Basismetode
	Grunnl. Internrating-metode	Internmodell-metode	Sjablong-metode
	Avansert internrating-metode		Avansert metode

Pilar 2: Vurderingen av samlet kapitalbehov og individuell tilsynsmessig oppfølging

Pilar 2 er basert på to hovedprinsipper. Banken skal ha en prosess for å vurdere sin totale kapital i forhold til risikoprofil, og en strategi for å opprettholde sitt kapitalnivå. I tillegg skal tilsynsmyndighetene gjennomgå og evaluere bankens interne vurdering av kapitalbehov og strategier, samt overvåke og sikre overholdelse av de myndighetspålagte kapitalkravene. Tilsynet har myndighet til å sette i verk passende tilsynsmessige tiltak om de ikke er tilfreds med resultatet av denne prosessen. Det er et regulatorisk krav at banken rapporterer ICAAP. Beregningen ble første gang utført i 2008.

Pilar 3: Institusjonenes offentliggjøring av informasjon

Formålet med pilar 3 er å supplere minimumskravene i pilar 1 og den tilsynsmessige oppfølging i pilar 2. Pilar 3 skal bidra til økt markedsdisiplin gjennom krav til offentliggjøring av informasjon som gjør det mulig for markedet, herunder analytikere og investorer, å vurdere institusjonens risikoprofil og kapitalisering samt styring og kontroll. Kravene til offentliggjøring blir spesielt viktig når bankene i større grad kan benytte egne systemer og metoder for å beregne kapitalkravet. Det er et regulatorisk krav at banken skal rapportere Pilar 3 informasjon. Dette ble første gang utført i forbindelse med årsrapporteringen av regnskapsinformasjon for 2008.

Informasjonen skal offentliggjøres og oppdateres minimum årlig. For øvrig er banken pålagt å offentliggjøre informasjon senest 30 dager etter at banken er klar over "hendelsen". Informasjonen skal offentliggjøres på Internett, og skal være tilgjengelig i minst fem år fra tidspunkt for offentliggjøring. Banken inngår ikke i rapporteringspliktig konsern og all rapportering er på banknivå.

2. ANSVARLIG KAPITAL OG KAPITALKRAV

Den ansvarlige kapitalen består av kjernekapital og tilleggskapital. Ved beregning gjelder fradrag, tillegg og begrensninger i forhold til kapitalforskriftens definisjoner. Alle tall oppgis i hele tusen.

2.1 Ansvarlig Kapital

Tabellen nedenfor gir opplysninger om ansvarlig kapital, herunder kjernekapital pr. 31.12.2012.

Figur 2: Ansvarlig Kapital

Etnedal Sparebanks fond	79.094
Gavefond	0
Sum balanseført egenkapital	79.094
Utsatt skattefordel	-468
Andre immaterielle eiendeler	
Overfinansiert kollektiv pensjonsordning	-626
Sum kjernekapital	78.000
Sum tilleggskapital	0
Sum fradrag i kjerne- og tilleggskapitalen	0
Netto ansvarlig kapital	78.000

Note: Tall i tusen kroner

2.2 Beregningsgrunnlag og Kapitaldekning

Tabellen nedenfor gir opplysninger om beregningsgrunnlag og kapitaldekning pr. 31.12.2012.

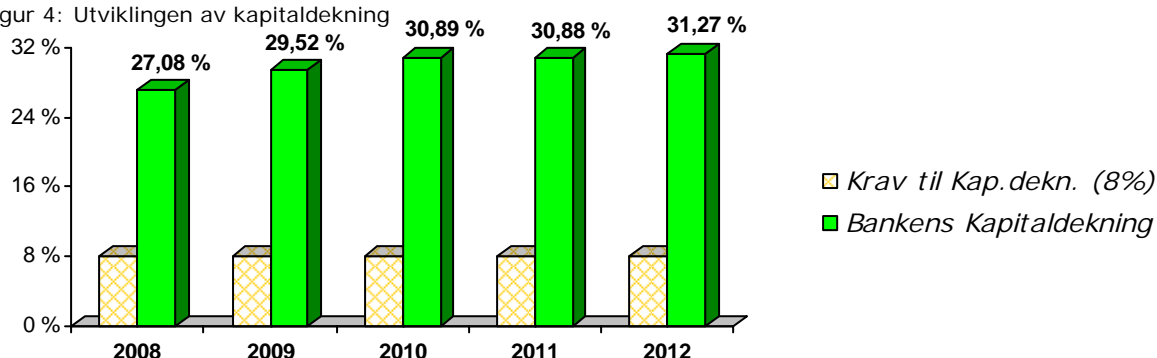
Figur 3: Beregningsgrunnlag og Kapitaldekning

Netto ansvarlig kapital	78.000
Risikoveid beregningsgrunnlag	
Kreditrisiko	222.075
Operasjonell risiko	31.488
Markedsrisiko	0
Fradrag i beregningsgrunnlaget	-4.100
Total beregningsgrunnlag	249.463
Kapitaldekning	31,27 %

Note: Tall i tusen kroner

Som nevnt ovenfor er krav til kapitaldekning 8 %. Etnedal Sparebank har en god kapitaldekning på 31,27 % i 2012. Utviklingen av bankens kapitaldekning har vært solid i lang tid. Diagrammet viser utviklingen de siste 5 årene.

Figur 4: Utviklingen av kapitaldekning

2.3 Kapitalkrav

Minimumskravet (8%) til ansvarlig kapital og beregningsgrunnlaget pr. 31.12.2012:

Figur 5: Kapitalkrav og Beregningsgrunnlag

Engasjementskategorier	Kapitalkrav	Beregningsgrunnlag
Stater og sentralbanker	0	0
Lokale og regionale myndigheter	259	3.238
Offentlig eide foretak	0	0
Multilaterale utviklingsbanker	0	0
Internasjonale organisasjoner	0	0
Institusjoner	532	6.650
Foretak	1.975	24.688
Massemarkedsengasjementer	0	0
Eng. med pantesikkerhet i eiendom	13.183	164.788
Forfalte engasjement	38	475
Høyrisikoengasjement	0	0
Obligasjoner med fortrinnsrett	0	0
Andeler i verdipapirfond	0	0
Øvrige engasjementer	1.779	22.238
Kapitalkrav kredittrisiko	17.766	222.075
Kapitalkrav markedsrisiko	0	0
Kapitalkrav operasjonell risiko	2.519	31.488
Fradrag i kapitalkravet	-328	-4.100
Totalt kapitalkrav	19.957	249.463

Note: Tall i tusen kroner

Banken har ikke engasjementer som medfører rapporteringsplikt for markedsrisiko. Banken benytter basismetoden for beregning av krav til ansvarlig kapital som skal dekke den operasjonelle risiko. Operasjonell risiko beregnes med 15 % av gjennomsnittlig inntekt de tre siste år (2009-2011).

3. STYRING OG KONTROLL AV RISIKO

3.1 Innledning

Etnedal Sparebank er en lokal og selvstendig sparebank med forankring i Etnedal. I tillegg har banken en salgsavdeling på Dokka. Banken hadde størst vekst i Etnedal i 2012. Etnedal Sparebank er tilsluttet Terra-gruppen. Ved utgangen av 2012 hadde banken 10,5 årsverk.

God risiko- og kapitalstyring er et sentralt virkemiddel i bankens verdiskapning. Styret i Etnedal Sparebank har en målsetting om at bankens risikoprofil skal være lav til moderat.

Tabellene nedenfor viser hovedtrekkene i bankens resultatregnskap og balanse ved utgangen av 2010, 2011 og 2012.

Figur 6: Resultatregnskap 2010-2012

	2012	2011	2010
Netto renteinntekter	13.433	13.871	12.773
Netto andre inntekter	3.750	4.230	3.850
Sum netto inntekter drift	17.183	18.101	16.623
Driftskostnader	-12.036	-11.692	-11.332
Resultat før verdipapir/valuta	5.147	6.409	5.291
Netto verdipapirer/valuta	-4	0	0
Resultat før tapsavskrivning	5.143	6.409	5.291
Tap på utlån m.v.	276	-1.721	-919
Resultat før skatt	5.419	4.688	4.372
Skatt	-1.645	-1.319	-1.264
Resultat etter skatt	3.774	3.369	3.108

Note: Tall i tusen kroner

Figur 7: Balanse 2010-2012

	2012	Andel	2011	Andel	2010	Andel
Kontanter. & lån til sentr.bank/kred.inst.	57.417	11 %	35.200	7 %	89.283	17 %
Netto utlån kunder	444.870	83 %	424.270	86 %	392.050	76 %
Sertifikater og obligasjoner	10.431	2 %	14.085	3 %	13.935	3 %
Aksjer og grunnfondsbevis	450	0 %	450	0 %	450	0 %
Anleggsaksjer	12.342	2 %	11.166	2 %	9.253	2 %
Imm. Eiend./driftsmidl. & andre eind.	8.350	2 %	8.577	2 %	11.178	2 %
Sum eiendeler	533.860	100 %	493.748	100 %	516.149	100 %
Gjeld til kredittinstitusjoner	2.568	0 %	3.921	1 %	2.852	1 %
Innskudd fra kunder	447.014	84 %	408.930	83 %	397.107	77 %
Utstedt gjeld (sert. og obligasjoner)	0	0 %	0	0 %	38.000	7 %
Annen gjeld og påløpne kostnader	5.184	1 %	4.937	1 %	5.524	1 %
Egenkapital	79.094	15 %	75.960	15 %	72.666	14 %
Sum gjeld og egenkapital	533.860	100 %	493.748	100 %	516.149	100 %

Note: Tall i tusen kroner

3.2 Organisering og ansvar

Ansvar og gjennomføring av bankens risikostyring og kontroll er delt mellom bankens styre, ledelse og operativ enhet. Etnedal Sparebank har 10,5 årsverk og samarbeidet mellom styre, ledelse og medarbeidere er tett.

Styret

Har ansvar for å påse at banken har en ansvarlig kapital som er tilstrekkelig ut fra ønsket risiko og bankens virksomhet. Styret fastsetter de overordnede målsettingene relatert til risikoprofil og avkastning. Styret fastsetter videre de overordnede rammer, fullmakter og retningslinjer for risikostyring i banken, samt etiske regler som skal bidra til en høy etisk standard.

Banksjef

Har ansvaret for den overordnede risikostyringen, herunder ansvar for at det implementeres effektiv risikostyringssystemer i banken, og at risikoeksponeringen overvåkes. Banksjef er videre ansvarlig for delegering av fullmakter, og rapportering til styret.

Alle medarbeidere

Har ansvar for å styre risiko og sikre god intern kontroll innenfor eget område i tråd med bankens vedtatte risikoprofil. For å sikre god økonomisk og administrativ styring, skal den enkelte medarbeider ha nødvendig kunnskap om vesentlige risikoforhold innenfor eget område.

Revisor

Bankens eksterne revisor etterprøver om rutiner og retningslinjer etterleves, samt vurderer om bankens modellverk knyttet til risiko- og kapitalstyring gir et riktig uttrykk for bankens samlede risiko- og kapital situasjon. Ekstern revisor utarbeider årlig en uavhengig rapport av bankens interne kontroll som også inneholder vurdering av bankens kapitalanalyse (ICAAP).

3.3 Risikotyper

Banken eksponeres for ulike typer risiko. De viktigste er:

- **Kredittrisiko:** er risiko for tap som følger av kunders eller andre motparters evne og vilje til å oppfylle sine forpliktelser.
- **Likviditetsrisiko:** er risiko for ikke å være i stand til å innfri forpliktelser eller ikke evner å finansiere eiendeler, herunder ønsket vekst, uten vesentlige økte kostnader.
- **Markedsrisiko:** er risiko for tap som følge av endringer i observerbare markeds-kurser som renter, verdipapirkurser og valutakurser.
- **Operasjonell risiko:** er risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser.
- **Forretningsrisiko:** Er risiko knyttet til uventede inntekts- og kostnadssvingninger. Risikoen kan være knyttet til konjunktursvingninger eller endret kundeatferd.
- **Omdømmerisiko:** Er risiko for svikt i inntjening og tilgang på funding på grunn av sviktende omdømme hos kunder, motparter og/eller myndigheter.
- **Strategisk risiko:** Er risiko for tap som følge av feilslåtte strategiske satsninger.

4. RISIKOOMRÅDER

4.1 Kredittrisiko

4.1.1 Definisjon

Kredittrisiko defineres som risiko for tap som følge av at kunder eller motparter ikke har evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser.

4.1.2 Styring og kontroll

Bankens forretningsmessige formål er først og fremst å ta i mot innskudd og å låne ut penger til publikum og næringsvirksomhet med tilstrekkelig sikkerhet. Kredittrisiko er derfor en inntektskilde og en strategisk risiko for banken. Kredittrisiko vil utgjøre hovedbestanden av bankens totale risiko. Kredittrisiko utgjør bankens største risiko og er den risikofaktor som binder mest kapital.

Kredittrisiko styres gjennom egne styringsdokumenter og bevilgningsreglement. Styret gjennomgår årlig bankens styringsdokumenter og bevilgningsreglement for utlånsvirksomheten. Gjennom styringsdokumentene defineres bankens kredittpolicy og det fastsettes overordnede mål for eksponering knyttet til portefølje, bransje og enkeltkunder. Samlet danner dette grunnlaget for fastsettelse av ønsket risikoprofil. Gjennom bevilgningsreglementet delegeres kredittfullmakt til bankens ansatte innenfor visse rammer. De delegerede fullmaktene er relatert til enkeltengasjementers størrelse og risiko.

Kompetente medarbeidere som har analytisk evne og god innsikt i risikoelementer knyttet til kunden er den viktigste forutsetning for at banken skal kunne realisere sin målsetting. Løpende kompetanseutvikling er en nødvendig innsatsfaktor for å bygge opp og vedlikeholde kompetansen. Det er banksjefens ansvar å sørge for at medarbeidere innen kredittområdet har eller utvikler den nødvendige kredittkompetanse.

4.1.3 Kreditteksponering

Tabellene nedenfor viser bankens engasjement fordelt på risikoklasser og geografi. Engasjementer fordelt på kundegrupper viser fordeling av brutto utlån, garantier og ubenyttet bevilgning til kunder og kredittinstitusjoner. Løpetidstabell viser gjenstående løpetid for netto utlån til kunder og kredittinstitusjoner. Tabellene viser også engasjementsbeløp med nedskrivninger. Alle beløp oppgis i hele tusen kroner.

4.1.3.1 *Engasjement fordelt på risikoklasser*

Banken bruker egne risikoklassifiseringssystemer i forbindelse med bevilgning av lån og kreditter og som grunnlag for kategorisering av kredittporteføljen. Modellene differensierer kundene basert på økonomi og sikkerhet og kategoriserer kundene i følgende undergrupper: lav (Risikogruppe A og B), middels (Risikogruppe C) og høy risiko (Risikogruppe D og E), samt misligholdte engasjementer. Med engasjement menes restgjeld tillagt trekkrettigheter og avgitt garanti.

Tabellen nedenfor viser samlet engasjementsbeløp etter individuelle nedskrivninger (se nedenfor figur 12 og figur 13, side 13). Gjennomsnittlig engasjementsbeløp er her definert som inngående beløp 2012 pluss utgående beløp 2012 delt på to.

Figur 8: Risikoklassifisering

	Engasjementsbeløp pr 31.12.2012	Gjennomsnittlig eng.beløp
Lav risiko	424.181	409.523
Middels risiko	40.751	37.982
Høy risiko	2.271	2.989
Uklassifisert	0	0
Sum	467.203	450.494

Note: Tall i tusen kroner

4.1.3.2 Engasjement fordelt på geografiske områder

Figur 9: Geografiske områder

2012	Brutto utlån*	Garanti
Etnedal	197.631	2.607
Nordre Land	116.045	190
Søndre Land	16.923	163
Nord-Aurdal	7.209	75
Sør-Aurdal	6.289	1.032
Resten av Oppland	27.821	120
Oslo/Akershus	57.362	676
Utlandet	-	-
Øvrig	21.779	
Sum	451.059	4.863

*Utlån før nedskrivning på individuelle utlån og grupper av utlån.

Note: Tall i tusen kroner

4.1.3.3 Engasjement fordelt på kundegrupper og bransjer

Figur 10: Kundegrupper

2012	Utlån	Garantier	Potensiell eksp.
Personmarked	324.602	605	979
Off. forvaltning	19.965	0	0
Primærnæring	36.495	426	1.304
Industri	4.897	0	301
Service & tjenesteyting	34.975	1.983	123
Bygg/Anlegg	19.393	1.849	438
Varehandel/Reiseliv	10.732	0	1.037
Sum utlån til kunder	451.059	4.863	4.182
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	33.230		
Sum utlån til kunder og kredittinstitusjoner	484.289		

*Utlån før nedskrivning på individuelle utlån og grupper av utlån.

Note: Tall i tusen kroner

4.1.3.4 Engasjement fordelt på løpetid

Tabellen nedenfor viser restløpetid for alle engasjement.

Figur 11: Løpetider

2012	Sum	<1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	>5 år
Fordringer på kredittinstitusjoner	33.230	33.230				
Netto utlån* og fordringer på kunder	444.870	15.928	6.773	24.191	119.360	278.618
Sum	478.100	49.158	6.773	24.191	119.360	278.618

*Utlån etter nedskrivning på individuelle utlån og grupper av utlån.

Note: Tall i tusen kroner

4.1.3.5 Nedskrivninger på utlån

Alle utlån blir gjennomgått og risikoklassifisert i gruppene A – E. Risikogruppene gir en indikasjon på utlån med tilnærmet like risikoegenskaper med hensyn til debitorernes/låntakers evne til å betale ved forfall. Alle utlån blir deretter gjenstand for en nedskrivningsvurdering med bakgrunn i hvilken risikogruppe de tilhører. Alle engasjement blir fulgt opp ved månedlig gjennomgang av restanselister, overtrekkslister samt oppfølging av risikoklassifiseringssystemet.

Figur 12: Nedskrivninger etter risikoklasser

Risikoklasser	Før Nedskrivninger	Nedskrivninger	Etter Nedskrivninger
A	355.985	0	355.985
B	68.196	0	68.196
C	40.751	0	40.751
D	2.207	200	2.007
E	2.152	1.888	264
Sum	469.291	2.088	467.203

Note: Tall i tusen kroner

Individuell nedskrivning på hvert enkelt lån foretas i de tilfeller det foreligger objektive bevis for verdifall. Objektive bevis definerer banken som blant annet:

- Finansielle problemer hos debitor/låntaker
- Betalingsmislighold eller andre kontraktsbrudd
- Innvilget utsettelse av betaling eller ny kreditt til betaling av forfalt termin, avtalte endringer i rentesatsene eller andre avtalevilkår som følger av finansielle problemer hos debitor/låntaker
- Negative endringer i betalingsstatus til debitorer/ låntakere
- Endringer i verdien på sikkerhetsstillelsen til debitor/ låntaker

Individuelle nedskrivninger reduserer engasjementenes regnskapsførte verdi i balansen, og periodens endringer i vurdert verdi resultatføres som tap på utlån og garantier.

Figur 13: Individuelle nedskrivninger

Individuelle nedskrivninger pr. 01.01.2012	3.940
Periodens konstaterte tap med tidl. foretatt tapsavsetning	-1.960
+ økte individuelle nedskrivninger i året	168
- tilbakeførte individuelle nedskrivninger i året	-60
Individuelle nedskrivninger pr. 31.12.2012	2.088

Note: Tall i tusen kroner

Gruppenedskrivning omfatter bankens vurdering av grunnlaget for verdifall på grupper av utlån med tilnærmet like risikoegenskaper. Alle utlån som ikke er blitt gjenstand for en individuell nedskrivning, blir vurdert samlet i forhold til sin risikoklasse. Gruppenedskrivninger reduserer engasjementenes regnskapsførte verdi i balansen, og periodens endringer i vurdert verdi resultatføres som tap på utlån og garantier.

Figur 14: Gruppevise nedskrivninger

Gruppevise nedskrivninger pr. 01.01.2012	4.100
Periodens endring	0
Gruppevise nedskrivninger pr. 31.12.2012	4.100

Note: Tall i tusen kroner

Konstaterte tap er tap som er oppstått fordi banken har gitt avkall på hele, eller deler av engasjementet fordi kunden ikke anses betalingsdyktig. Konstaterte tap på engasjement er tap som regnes som endelige.

Periodens tapskostnader (se også figur 6, side 7) vises i nedenstående tabell.

Figur 15: Tapskostnader

Periodens endring i individuelle nedskrivninger	-1.852
Periodens endring i gruppevise nedskrivninger	0
Konstaterte tap	1.969
Inngått på tidligere konstaterte tap	-393
Periodens tapskostnader/tilbakeføringer	-276

Note: Tall i tusen kroner

Et engasjement (summen av enkeltlån og rammekreditter) anses som misligholdt når kunden ikke har betalt forfalte terminer på utlån innen 90 dager etter forfall, eller når overtrekk på rammekreditt eller innskuddskonti ikke er innekket innen 90 dager etter at rammekreditten eller kontoen ble overtrukket. Tapsutsatte lån er lån som ikke er misligholdt, men hvor kundens økonomiske stilling innebærer sannsynlighet for tap på et senere tidspunkt.

Figur 16: Misligholdt og tapsutsatte lån

Brutto misligh. engasjementer	1.148
Individuelle nedskr. på misligh. engas.	-588
Netto misligh. engasjementer	560

Brutto ikke misligh. engas.	2.362
Individuelle nedskr. på ikke misligh. engas.	-1.500
Netto tapsutsatte lån	862

Note: Tall i tusen kroner

Samlet misligholdt og tapsutsatte lån fordelt på kundegrupper og bransjer viser følgende tabell.

Figur 17: Misligholdt og tapsutsatte lån etter bransjer

2012	Misligholdte engasjem.	Tapsutsatte engasjem.	Indiv. nedskr. utlån/garant.	Gr.vis nedskr. utlån/garant.
Lønnstakere	267	1.381	368	
Prim.næring	861		500	
Industri/Bergv.				
Bygg/Anlegg	20	981	1.220	
Tjenesteyting/ reiseliv				
Sum	1.148	2.362	2.088	4.100

Note: Tall i tusen kroner

4.2 Likviditetsrisiko og andre finansielle risikoer

Likviditetsrisiko er bankens betydeligste risiko. Derfor belyses dette nærmere enn de andre finansielle risikoer.

4.2.1 Definisjon

Likviditetsrisiko er risiko for ikke å være i stand til å innfri sine forpliktelser eller ikke evner å finansiere eiendeler, som ønsket vekst, uten vesentlig økte kostnader.

4.2.2 Styring og kontroll

Styringen av likviditetsrisiko tar utgangspunkt i finansstrategien, som setter rammer for likviditetsrisiko gjennom rammer for netto likviditetsbehov i ulike tidsintervaller, krav til langsiktig finansiering, størrelse på udisponerte trekkrettigheter, størrelsen på likviditetsreserver og lengden på den tidsperioden som banken skal være uavhengig av ny finansiering fra penge- og kapitalmarkedet.

Banken skal hovedsakelig finansiere sin virksomhet gjennom egenkapital og innskudd fra kunder. Det søkes å oppnå en innskuddstruktur med mange mindre innskudd da banken, i vesentlig grad, ikke skal gjøre seg avhengig av store enkeltinnskudd. Når det gjelder innlånskilder for øvrig legger banken vekt på diversifisering hvor så vel langivere, perioder og instrumenter inngår. Banken legger vekt på at likviditetsrisikoen skal være lav.

4.2.3 Bankens likviditet

Likviditetsrisiko kan sies å være risikoen for at banken ikke kan gjøre opp sine forpliktelser rettidig. Som det framgår av likviditetseksposeringen er banken på kort og middels sikt godt dekket med løpende likviditet.

Figur 18: Netto likviditetseksposering

2012	Sum	<1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	>5 år	Uten løpetid
Fordringer på sentralbanker	24.187	24.187					
Fordringer på kredittinstitusjoner	33.230	33.230					
Utlån og fordringer på kunder	444.870	15.928	6.773	24.191	119.360	278.618	
Obligasjoner	10.431		3.000	1.704	5.727		
Andre eiendeler med restløpetid	15.342	1.110	98			14.134	
Eiendeler uten restløpetid	5.800						5.800
Sum eiendeler	533.860	74.455	9.871	25.895	125.087	292.752	5.800
Gjeld til kredittinstitusjoner	2.568	2.568					
Innskudd fra kunder	447.014				9.584		437.430
Øvrig gjeld med restløpetid	5.184	934	2.661			1.589	
Egenkapital	79.094						79.094
Sum gjeld og egenkapital	533.860	3.502	2.661	0	9.584	1.589	516.524
Netto likviditetseksposering	0	70.953	7.210	25.895	115.503	291.163	-510.724

Note: Tall i tusen kroner

Kassekreditt er medtatt under intervall 3-12 mnd, og innskudd fra kunder uten bindings-tid er behandlet ved going concern som konstant uten løpetid. Definert masse har årlig vist økt volum, men kunden kan når som helst ta ut sitt innskudd.

For å sikre likviditeten kan banken i tillegg bruke sine trekkrettigheter i DNB og Toten Sparebank ved behov. Trekkrettighetene i DNB utgjør 24 millioner kroner og i Toten Sparebank 10 millioner kroner. Ingen av disse trekkrettighetene var brukt ved utgangen av året. Banken hadde ingen obligasjonsgjeld ved årsskifte (se ovenfor figur 7, side 8).

Innskudd fra kunder er bankens viktigste fundingkilde. Innskuddsdekningen, målt som innskudd i prosent av brutto utlån, var pr. 31.12.2012 på 99,10 %.

Bankens likviditetssituasjon er solid, med en likviditetsbeholdning pr. 31.12.2012 på 57,4 millioner kroner. Beløpet er sammensatt av innskudd i Norges Bank (inkl. kontanter) med 24,2 millioner kroner, i DNB med 32,3 millioner kroner, i Sparebanken Hedmark med 0,7 millioner kroner og i Vestre Slidre Sparebank med 0,2 millioner kroner.

4.2.4 Andre finansielle risikoer

a) Renterisiko

Renterisiko er risiko for tap på grunn av endringer i det generelle rentenivået. I begrepet inngår også kursrisiko/rentefølsomhet, dvs. endring i en obligasjons verdi ved endring av markedsrenten. Det vanlige er å beskrive renterisiko som hvor stort beløp man taper gitt at renten går ned eller opp med 1 %-poeng.

Vi hadde ved årsskiftet låneavtaler med fast rente på 5,93 millioner kroner.

Bankens renterisiko vurderes som lav.

b) Soliditetsrisiko

Med soliditetsrisiko forstår vi risikoen for at bankens egenkapital blir så lav at tilsynsmyndigheter og/eller finansmarkedet ikke lenger har tiltro til bankens soliditet. Lovens minstekrav for kapitaldekning er 8 %, men for en bank av vår størrelse antar vi at denne grensen praktiseres på 10-11 %. Vår kapitaldekning var ved årsskifte 31,27 % (se også figur 4: Utviklingen av kapitaldekning, side 6).

Det er vår vurdering at risikoen for å komme ned i en kapitaldekning som Finanstilsynet ikke finner tilfredsstillende er svært liten, da det etter våre beregninger krever en kombinasjon av store utlånstap, store verdipapirtap og dårlig/manglende inntjening i en lengre periode. Gitt de risikostyringsmekanismer vi har i dag og det begrensede marked vi opererer i anser vi en slik situasjon for å være lite trolig.

Bankens soliditetsrisiko vurderes som svært lav.

c) Store engasjement

Store engasjement kan i seg selv utgjøre en risiko – særlig om de utgjør en betydelig del av bankens samlede portefølje og/eller er konsentrert om enkelte bransjer eller næringer (såkalt klyngerisiko). Vi mener at slike engasjement er sikret med pant i fast eiendom og hensyntatt gjennom gruppevis nedskrivninger.

Det er styrets vurdering at bankens klyngerisiko er moderat.

d) Innskudd

Det er ingen begrensninger i hvor store enkeltinnskudd en bank kan ta imot, men store enkeltinnskudd medfører en viss likviditetsrisiko. Vi legger vekt på å ha en diversifisert innskuddsportefølje og ønsker primært ikke enkeltinnskudd over 15 MNOK uten bindings-tid. Bortsett fra innskuddet fra Etnedal Kommune har vi ingen slike innskudd.

Det er styrets vurdering at bankens klyngerisiko innenfor innskudd er lav.

e) Utlån

Et enkelt (konsolidert) utlånsengasjement kan etter loven maksimalt være på 25 % av bankens ansvarlige kapital, og alle utlånsengasjement over 10 % av bankens Egenkapital (såkalte store engasjement) skal hvert kvartal rapporteres etter gitte regler.

Ingen av de store engasjementene er eller har vært i mislighold og ingen enkeltengasjement var ved årsskiftet på over 25 % av bankens Egenkapital.

Det er styrets oppfatning at bankens klyngerisiko innenfor utlån er moderat.

4.3 Markedsrisiko

4.3.1 Definisjon

Markedsrisikoen er risikoen for tap som skyldes endringer i renter, aksje-/verdipapirkurser og valutakurser. Markedsrisiko oppstår hovedsakelig i forbindelse med bankens investeringer i verdipapirer og som følge av fundingsaktiviteten, samt rente- og valutahandel.

4.3.2 Styring og kontroll

Markedsrisiko styres og overvåkes med bakgrunn i rammer vedtatt av styret gjennom bankens finansstrategi og i henhold til gjeldende forskrifter. Finansstrategien gjennomgås og revideres årlig.

I banken er markedsrisikoen svært begrenset, med bakgrunn i:

- Bankens eksponering i egenkapitalmarkedet utover eier-interesse i Terra Gruppen er ubetydelig.
- Verdien av valutaene utgjør pr 31.12.2012 NOK 468.000 og derfor kan bankens risiko i utenlandsk valuta også ansees som ubetydelig.

4.4 Operasjonell risiko

4.4.1 Definisjon

Operasjonell risiko er risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser.

4.4.2 Styring og kontroll

Styring og kontroll av operasjonell risiko omfatter (se ovenfor 3.2 Organisering og ansvar, side 8):

- Overordnet risikostyring og kontroll
- Operativ styring og kontroll
- Ekstern revisors kontroll

Bankens styring og kontroll med operasjonell risiko inngår som en viktig del av bankens arbeid i henhold til internkontrollforskriften. Sentralt i bankens overordnede styring og kontroll av operasjonell risiko er bankens årlige vurdering av strategiske risikoer og risikoer knyttet til ulike forretningsprosesser. Denne vurderingen danner grunnlaget for fastsettelse av kontrolltiltak relatert til de identifiserte risikoer.

Det operative ansvaret for styring og kontroll av operasjonell risiko, og således også kvaliteten i bankens drift, ligger hos den enkelte medarbeider.

Bankens operasjonelle risiko vurderes som lav.

4.5 Forretnings-, omdømme- og strategisk risiko

4.5.1 Definisjon

Banken er eksponert mot følgende vesentlige risikoer i tillegg til de som er gjennomgått i det overstående.

Forretningsrisiko:

Denne risikoen defineres som uventede inntektssvingninger ut fra andre forhold enn kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Risikoen kan opptre i ulike forretnings- eller produktsegmenter og være knyttet til konjunktursvingninger og endret kundeadferd.

Omdømmerisiko:

Omdømmerisiko er risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang som følge av sviktende tillit og omdømme i markedet.

Strategisk risiko:

Banken definerer denne risikoen som risikoen for uventede tap eller sviktende inntjening i forhold til prognoser knyttet til vekstambisjoner, inntreden i nye markeder eller oppkjøp.

4.5.2 Styring og kontroll

Bankens resultat i 2012 var solide og var på samme nivå som i 2011. Også i 2013 skal banken fremstå som en lønnsom og solid sparebank som ønsker å bidra til verdiskapning for kunder og lokalsamfunn. Årsresultatet, sammen med kompetanseheving i banken, sikrer fremtidig drift og lokal råderett over en betydelig kapital.

Bankens forretnings-, omdømme- og strategisk risiko vurderes som lav.